

نویسنده:
سوزان. دی. هاوسن.
(by Susan D. Hudson)
ترجمه ی:
محبوبه مرادی،
دانشجوی کارشناسی ارشد
فیزیولوژی دانشگاه تهران

اسباب بازی کودکان

دوره هفتمین «شماره ۴»
تابستان ۱۳۸۷

۳۹

به قرار زیر است:

- برای مثال می توانیم بگوییم که در بازی، «ابزار» همان وسایل فیزیکی، و خدمات و تجهیزات بازی از قبیل توپ ها، وسایل ضربه زدن و نظایر آن است.
- در بازی، «سوژه های اجتماعی» همان راهنمایان، دوستان، مربیان و شرکت کنندگان بازی هستند. در تعامل شخص با سایر انسان ها در اجتماع که شامل بازی نیز می شود، سوژه های انسانی بیش از موارد ذکر شده عامل تحریک فعالیت ها و فعل و انفعالات زندگی ما هستند [راس من^۱، ۲۰۰۴].
- «قوانین» مسائلی فکری و ذهنی، شامل ایده ها و اصول مربوط به فعالیت های اخلاقی هستند که ممکن است، روی رفتار کودکان و همکاری آنان با دیگر افراد

درحالی که در یک اتاق سفیدرنگ ۶×۶ نشسته اید، به تک تک مراحل چگونگی و طرز کار دنیا می اندیشید. شما بدون آن که از ابزار و وسایل مربوط به هر یک از این تفکرات استفاده کنید و یا این که با انسان هایی که ممکن است در آن زمینه ها شرکت داشته باشند روبرو شوید، از تمام این تصورات لذت می برید. اما انسان موجودی اجتماعی است و فعالیت او به معنای تعامل با «ابزار»، «سوژه های اجتماعی» و نیز «قانون ها و تفکرات» است. نقش این سه مورد در بازی که خود نوعی تعامل اجتماعی محسوب می شود،

- برخی از اسباب بازی ها می توانند کودکان را به بازی های سرشار از خلاقیت و ابتکار تشویق کنند.
- کودکان برای این که از بازی لذت ببرند و شاد باشند، حتماً به اسباب بازی نیاز ندارند.
- برای درک این موضوع فرض کنید به تنهایی گرگم به هوا بازی می کنید، یا بدون استفاده از ابزار موسیقی آهنگ می سازید. خیال کنید از یک درخت بالا می روید و

شرکت کننده در بازی تأثیرگذار باشند. توجه داشته باشیم، برای بچه‌ها تجربه و اصول بازی چهارگوش و احساس لذت بازی، با این که بعد از یک روز تعطیل برای ورود به کلاس در صف بایستند، تفاوت معنایی خاصی دارد. هانیکات^۲ (۱۹۸۶) می‌گوید: «استفاده از امکانات بازی، نسبت به دیگر روش‌های متداول تعامل برای کسب تجربه، مؤثرتر است.»

اهمیت تعامل

آن چه کودک را به ابتکار و خلاقیت در بازی وامی‌دارد، این است که او احساس می‌کند، در تجربه و تعامل با یک وسیله‌ی بازی آزاد است. بنابراین، با احساس سرشار از رضایت روحی و ذهنی در آن شرکت می‌جوید. مریبان

موظف‌اند محیطی سرشار از تعاملات فیزیکی، اجتماعی و روحی برای کودکان فراهم آورند. به دلیل طبیعت خاص اجتماع و تغییراتی که مرتباً در ابزار و تجهیزات رخ می‌دهد، ایجاد زمینه‌های اثرگذاری تجربیات بازی، کاری دشوار است. اما اگر به این تجهیزات دست‌رسی داشته باشیم و آن‌ها را تحت کنترل قرار دهیم، قادر خواهیم بود توانایی‌های فرزندانمان را در پی بارور نمودن تجربیاتشان، افزایش دهیم.

برای مثال، یکی از مدرسه‌های «میدوست»^۳ به‌تازگی تصمیم گرفت، تجهیزات قدیمی زمین بازی‌اش را تعویض کند، اما به علت فقدان پشتوانه‌ی مالی، این امر تا مدتی از سال امکان‌پذیر نشد. در طول این مدت، تعداد دعوای‌های بچه‌ها افزایش یافت، اما بعد از

تجهیز و نصب ابزار و وسایل جدید در زمین بازی، تعاملات اجتماعی منفی به صورت قابل ملاحظه‌ای کاهش یافتند. بنابراین می‌توانیم بگوییم، با مهیا کردن فرصت برای کودکان در استفاده از وسایل بازی، می‌توانیم نقش بسزایی در تعاملات مثبت آن‌ها ایفا کنیم.

تفریحگاه مسالمت‌آمیز

ملیندا بوسن میر^۴ (۲۰۰۴)، مؤسس «تفریحگاه مسالمت‌آمیز»، اهمیت وجود تجهیزات بازی و استفاده از آن‌ها را، به عنوان یکی از پنج اصل این مؤسسه یادآور می‌شود و این اصل را شامل تقسیم‌بندی زیر می‌داند:

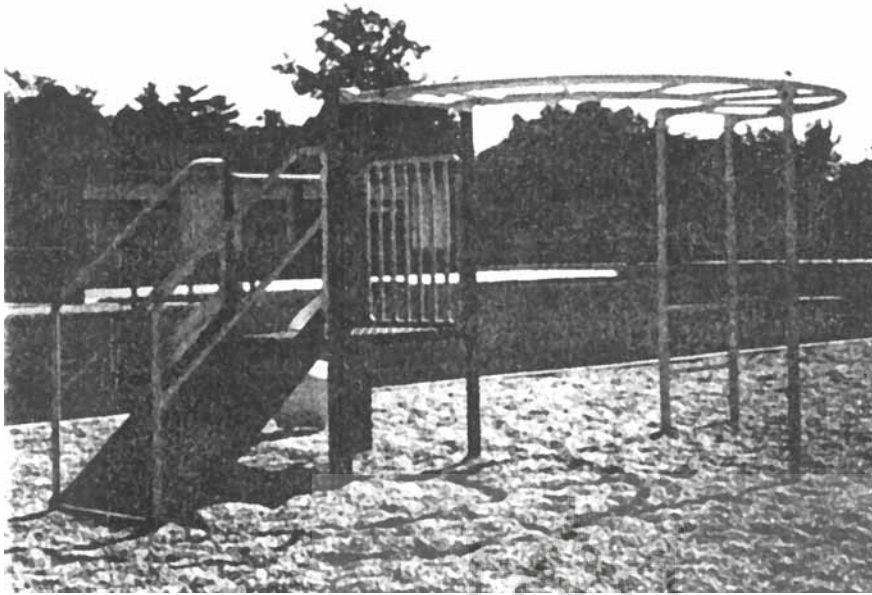
۱. امکانات مصرفی، از قبیل توپ، ساک کوچک، کج‌بیل و غیره.
۲. دستورالعمل‌هایی که غالباً به تجهیزات و ابزار زمین بازی مربوط هستند.

او می‌گوید: «علامت‌ها و قوانین فضای بازی، بدون وجود تجهیزات مصرفی، بی‌معنی است» و چند قانون را برای زمین بازی پیشنهاد می‌کند؛ از جمله: الف) برای هر ۱۰ کودک در زمین، حداقل یک وسیله باید در دست‌رس باشد؛ ب) باید برنامه‌ای وجود داشته باشد که مرتباً دستورالعمل‌ها را بازرسی کند و به جای دورریختن برخی از تجهیزات، نظیر چوب‌های لب‌پر شده، به تعمیر آن‌ها پردازد.

انتخاب تجهیزات بازی باید متناسب با سن کودکان باشد

اکنون این سؤال مطرح می‌شود که: آیا از امکانات بازی که ممکن

کلاس پنجم یا اول راهنمایی غالباً از فعالیت‌های جهت‌یابی گروهی و رقابت‌گروهی و دو نفره لذت می‌برند. برای این گروه، دستورالعمل بازی باید بیشتر مبتنی بر چالش باشد و مواردی نظیر نردبان‌های مجاور و روبه‌روی هم و میله‌های پارالل را شامل می‌شود.

نتیجه‌گیری

تعامل با ابزار و وسایل بازی، بر تجربه‌های کودکان می‌افزاید. اگر بخواهیم تعامل مثبتی را در بازی‌های مدرسه ایجاد کنیم، باید هم ساختار و ترکیب بازی در محیط سر باز مهیا شود و هم وسایل بازی مجهز و قابل مصرف باشند. بنابراین، مدرسه باید سهم مشخصی را در بودجه‌ی سالانه‌ی خود برای بازسازی و یا تأمین تجهیزات بدین منظور در نظر بگیرد. تجهیز تفریحگاه‌ها و جای‌گزینی ابزار جدید و قابل استفاده، به خلاقیت و ابتکار کودکان در بازی کمک می‌کند.

تغییر قوانین آن برای هر گروه سنی خاص، می‌تواند برای کودکان کم‌سن و سال هم، تجربه‌ی فراوانی را به همراه داشته باشد.

در انتخاب تجهیزات بازی کودکان باید چه معیارهایی را در نظر بگیریم؟ علاوه بر این که باید به تجربه‌ی بازی توجه داشت، وسایل بازی نیز باید براساس علم و آگاهی، سن، توانایی‌های احساسی، اجتماعی، ذهنی و عقلانی کودک انتخاب شوند.

بچه‌های پیش‌دبستانی نسبت به بقیه‌ی گروه‌های سنی، بیشتر به بازی‌های انفرادی تمایل دارند تا گروهی. بنابراین، این گروه سنی به تنوع فراوانی از تجهیزات بازی نیاز دارد و دستورالعمل بازی مربوط به این گروه، باید هم تعامل فردی و هم تعامل گروهی کوچک را دربرگیرد. به این منظور، ساختارهایی مرکب و کوچک نظیر تونل‌ها، فضا‌های خزیدن و مناطق تجمع گروهی باید مهیا شوند. از طرف دیگر، کودکان

است برای کودکان پیش‌دبستانی به کار برده شود، برای دانش‌آموزان کلاس سوم راهنمایی هم می‌توان استفاده کرد یا خیر؟ اگرچه این امر منطقی نیست، اما در مدرسه‌ها، برای تمام این گروه‌های سنی از ابزار یکسانی استفاده می‌کنند.

تصویر مقابل، یک سرسره‌ی شش فوتی (حدود ۱/۸۲ متر) را نشان می‌دهد که سکویی به عنوان نردبان افقی موجی به آن متصل است. از این سرسره بچه‌های شش یا هفت ساله به راحتی استفاده می‌کنند و نردبان افقی آن بیشتر برای بچه‌های نه ساله یا بزرگ‌تر مناسب است. این ابزار بازی وسیله‌ای غیرمعمول است، چرا که کودکان همه‌ی گروه‌های سنی، با وجود امن و ایمن نبودن وسیله، باید تعامل مثبتی با آن برقرار کنند. طبیعتاً انسان هر عملی را که احساس خوبی نسبت به آن دارد، تکرار می‌کند و از فعالیت‌هایی که از انجام آن‌ها احساس شایستگی نمی‌کند، اجتناب می‌ورزد. بنابراین، متناسب نبودن تجهیزات و وسایل بازی برای پیشرفت توانایی کودکان، تجربه‌ی بازی آنان را کاهش می‌دهد. برای مثال، یک توپ پلاستیکی مخصوص کودکان دبستانی، برای کودکان خردسال مناسب نیست و در نظر گرفتن اندازه‌های متفاوتی از توپ‌های کوچک‌تر، برای بچه‌های مهدکودک که نمی‌توانند توپ‌های بزرگتر را در دست خود نگه دارند، کاری شایسته و منطقی است. کودکان می‌توانند با این توپ‌های متناسب، بازی‌های تفریحی جالبی انجام دهند. و یا تنظیم ارتفاع استاندارد حلقه‌ی بسکتبال و حتی

پی‌نوشت

- Rossman
 - Hunnicutt
 - Midwest
 - Melinda Bossenmeyer
- منابع
- Bossenmeyer, M. (2004). Peaceful playgrounds.
 - Hunnicutt, B. K. (1986). Problems raised by the empirical study of play and some humanistic alternatives.
 - Rossman, J. R. (2004). Recreation programming.